

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 341.1

О. В. Матвєєвський
старший викладач

кафедри адміністративного та кримінального права
Національного університету «Одеська юридична академія»

Б. В. Бабін

доктор юридичних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу європейського права
та міжнародної інтеграції
Інституту законодавства Верховної Ради України

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЇХ НАЦІОНАЛЬНА РЕАЛІЗАЦІЯ

Постановка проблеми. Сучасні реалії боротьби зі злочинністю потребують підвищення ефективності судово-експертної діяльності, а саме: вдосконалення правового регулювання, розширення кола вирішуваних експертних задач, підвищення достовірності та обґрунтованості експертних висновків, удосконалення методології судово-експертних досліджень, розробки експертних методик відповідно до міжнародних стандартів, забезпечення належного міжнародного співробітництва судово-експертних установ та інших компетентних суб'єктів. Перелічені та інші заходи покликані вдосконалити криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, а його реалізація залежить від високого рівня організації судово-експертної діяльності. Розділ 4 Закону України «Про судову експертизу» регламентує важливий напрям реалізації судово-експертної діяльності – міжнародне співробітництво у галузі судової експертизи. З цього погляду розкривається: проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави (ст. 22), залучення фахівців з інших держав для спільного проведення судових експертиз (ст. 23), міжнародне наукове співробітництво (ст. 24).

Національна судова експертиза не може існувати ізольовано, в межах окремої держави. Вона не буде активно виконувати свої функції забезпечення правоохоронної діяльності поза інтеграцією з міжнародною спільнотою. Необхідним є міжнародне співробітництво експертних установ з метою обміну досвідом, врахування сучасних досягнень науки і техніки, виключення дублювання науково-методичного забезпечення регіонального розподілу завдань між судово-експертними установами, створення профільних експертних напря-

мів. Судово-експертна діяльність держав, повинна відповідати національним принципам, міжнародним правовим і професійним стандартам. Висновок, складений експертами однієї держави, повинен мати силу доказів для судів іншої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародні правові механізми у сфері здійснення судових експертиз в останні роки досліджувалися у роботах окремих авторів теорії криміналістики та кримінального процесу, таких, як В.Д. Юрчишин, Ш.Н. Хазієв та ін.; водночас монографічних, цілісних наукових робіт із відзначеної проблематики немає.

Виклад основного матеріалу. Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду. Основоположним нормативно-правовим актом, який регулює судову експертизу в Україні являється Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року [3]. Проте, на його основі Кабінетом Міністрів України та Міністерством юстиції України, іншими міністерствами та відомствами було прийнято низку нормативно-правових актів, які розвивають та деталізують положення зазначеного Закону. Лише Міністерством юстиції України, яке згідно із Законом покликане відігравати провідну роль у забезпеченні виконання його положень, розроблено і затверджено нормативно-правові акти, серед яких чільне місце посідають: Порядок ведення державного Реєстру атестованих судових експертів [5], Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань

підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджені наказом Міністерства Юстиції України [4].

Частина 2 статті 2 Закону України «Про судову експертизу» передбачає, що якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачено законодавством України про судову експертизу, застосовуються правила міжнародного договору України [3]. Виходячи з цього, можна сказати, що ще одним важливим джерелом регулювання судової експертизи в Україні є міжнародні договори. Можна сказати, що правові стандарти щодо особливостей судової експертизи, її проведення та діяльність експертів є також важливими для української судової експертизи і які використовуються на національній практиці.

Національна судова експертиза не може існувати ізольовано, тобто тільки в межах окремої держави. Вона не буде активно виконувати свої функції забезпечення правоохоронної діяльності поза інтеграцією з міжнародною спільнотою. Судово-експертна діяльність держав повинна відповідати національним принципам і міжнародним правовим і професійним стандартам. Висновок, складений експертами однієї держави, повинен мати силу доказів для судів іншої держави.

Автор у попередніх роботах виділяє такі напрямки міжнародного співробітництва в галузі судової експертизи: удосконалення внутрішнього законодавства держави з його максимальною відповідністю нормам міжнародного права; співробітництво судово-експертних установ певної держави з міжнародними судово-експертними установами; укладення міждержавних угод про співробітництво в галузі судової експертизи [8, с. 56]. На мою думку, імплементація міжнародно-правових стандартів у національну практику судової експертизи в Україні і є результатом такого співробітництва. Адже, судово-експертні установи України, працюючи з міжнародними, впливають одне на одну в певних винаходах, удосконаленнях, щось впроваджуючи у власну практику судової експертизи, власне законодавство.

Міжнародні відносини в зазначеній галузі регламентовано відповідними статтями чинного Закону України «Про судову експертизу», у яких закріплено відповідні норми. У Законі України, що регулює суспільні відносини в галузі судової експертизи, визначено право спеціалізованих державних установ на проведення судової експертизи, на встановлення міжнародних наукових зв'язків з відповідними установами судових експертиз і криміналістики інших держав [7, с. 49]. Норми чинного законодавства передбачають різноманітні форми обміну інформацією в галузі теорії та практики судової експертизи і криміналістики, вклю-

чаючи обмін стажистами, проведення спільних наукових конференцій, обмін друкованими виданнями, здійснення спільних видань тощо [7, с. 49].

Імплементация міжнародно-правових стандартів в національну практику судової експертизи в Україні проходить не лише шляхом удосконалення національних правових норм, а і у зв'язку з тим, що існує багато злочинів міжнародного характеру, при розслідуванні яких необхідно проводити судові експертизи багатьма спеціалістами в різних галузях судової експертизи.

У сфері розслідувань таких міжнародних правопорушень взаємодія і співпраця держав регулюється як нормами національного законодавства, так і міжнародними договорами та угодами. Це стосується і судової експертизи, як однієї з форм застосування спеціальних знань у кримінальному судочинстві [11]. Можна навести наступні приклади таких відносин. Так, 31 жовтня 2003 р. резолюцією 58/4 Генеральної Асамблеї ООН була прийнята Конвенція ООН проти корупції, одна з цілей якої, зазначених у ст. 1, полягає у заохоченні, сприянні та підтримці міжнародного співробітництва й технічної допомоги в запобіганні корупції й боротьбі з нею, в тому числі у прийнятті заходів щодо повернення активів. Держави зобов'язалися надавати одна одній найширшу взаємну правову допомогу в розслідуванні, кримінальному переслідуванні та судовому розгляді у зв'язку зі злочинами, визначеними конвенцією 2003 р. [1].

Взаємна правова допомога, що надається відповідно до Конвенції 2003 р., може запитуватися, зокрема, і для огляду об'єктів і ділянок місцевості, надання речових доказів та висновків експертів. Кожна держава має призначити центральний орган, який несе відповідальність за отримання прохань про надання взаємної правової допомоги та виконувати їх, або пересилати для виконання компетентним органам, володіючи при цьому відповідними повноваженнями [1]. Також Конвенцією 2003 р. врегульовано питання міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства. Нею визначено порядок взаємодії судів, прокурорів, слідчих і органів дізнання з відповідними компетентними органами і посадовими особами іноземних держав та міжнародними організаціями. Керуючись цими положеннями, суд, прокурор, слідчий при необхідності провадження на території іноземної держави судової експертизи чи інших процесуальних дій, передбачених кримінальним процесуальним законодавством, вносять запит про їх здійснення компетентним органом або посадовою особою іноземної держави відповідно до міжнародного договору, угоди або на основі принципу взаємності [1].

Водночас, за вітчизняним законодавством докази, в тому числі висновки експертів або фахівців, отримані на території іноземної держави її

посадовими особами в ході виконання ними доручень про надання правової допомоги у кримінальних справах або направлені в Україну в додатку до доручення про здійснення кримінального переслідування відповідно до міжнародних договорів, міжнародними угодами або на основі принципу взаємності, завірені і передані в установленому порядку, мають таку ж юридичну силу, якби вони були отримані на території України в повній відповідності до вимог кримінального процесуального законодавства [3].

Експерт або спеціаліст, що знаходяться за межами території України, можуть бути за їх згодою викликані службовою особою, у провадженні якої знаходиться кримінальна справа, для провадження процесуальних дій на території України. Експертиза, дослідження, а також допит експерта або спеціаліста проводяться в порядку, встановленому кримінальним процесуальним законодавством. Разом з тим, експертизи виконуються згідно з внутрішнім законодавством запитуваної держави-учасниці і тією мірою, якою це не суперечить даному законодавству, по можливості, згідно із зазначеними в проханні процедурами [3].

Ще один приклад впливу та використання міжнародних стандартів можна привести на особливостях отримання біологічних зразків особи для проведення експертизи. В сучасному досудовому розслідуванні призначення експертиз для розв'язання ідентифікаційних завдань є досить поширеним. Ефективне проведення експертиз такого характеру передбачає їх забезпечення якісними зразками різних об'єктів, що залежно від особливостей злочину і конкретної слідчої ситуації, стають предметом порівняльних досліджень.

Що стосується ст. 245 КПК України, яка регулює отримання зразків для експертизи, то вона встановлює, що відбирання біологічних зразків у особи здійснюється за правилами проведення освідування, а відбирання зразків з речей і документів – згідно положень про тимчасовий доступ до речей і документів [2]. При цьому, у разі відмови особи надати біологічні зразки слідчий суддя за клопотанням сторони, яке подається і розглядається в суді згідно з положеннями про тимчасовий доступ до речей і документів, має право дозволити слідчому, прокурору (або зобов'язати їх, якщо клопотання було подано захистом) здійснити відбирання біологічних зразків примусово.

Методи і способи застосування примусу при відбиранні біологічних зразків особи не повинні бути такими, що принижують честь і гідність особи та можуть негативно позначитися на стані її здоров'я. При цьому, слід враховувати, що міжнародні документи і національне законодавство не передбачають можливості застосування примусу судово-медичними експертами або лікарями, залученими до відбирання біологічних зразків. Тому застосову-

вати його на виконання ухвали слідчого судді про примусове відбирання біологічних зразків особи, яка відмовилася надати їх добровільно, повинні слідчий, прокурор або за їх письмовим дорученням співробітники оперативних підрозділів органів внутрішніх справ, безпеки, пенітенціарної і прикордонної служби, а також органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють застосування фізичного впливу і спеціальних засобів під час їх службової діяльності. Для надання безпосередньої технічної допомоги органам досудового розслідування у відбиранні зазначених зразків закон передбачає залучення спеціалістів (наприклад, криміналістів), а участь понятих обов'язкова, якщо проведення цієї дії не фіксується безперервним відеозаписом (ч. 2 ст. 71, ч. 7 ст. 223 КПК України) [2].

Згідно з міжнародними стандартами, при примусовому відбиранні біологічних зразків правоохоронці не повинні завдавати тяжкого втручання в фізичну та психічну цілісність особи проти її волі, а процедура та супутні обставини, не повинні викликати у неї страх, тривогу і відчуття власної неповноцінності, що завдає істотної шкоди психічній цілісності людини, а також недопустимо застосовувати насильство, яке межує з брутальністю [12].

Також імплементація міжнародно-правових норм відбувається на основі двосторонніх договорів. Протягом останніх років Україна уклала з низкою країн близького і далекого зарубіжжя (Естонією, Грузією, Казахстаном, Латвією, Литвою, Молдовою, Узбекистаном, В'єтнамом, Китаєм, Македонією, Монголією, Польщею, Чехією та ін.) договори та угоди про співробітництво в галузі правової допомоги, якими регулюються зокрема і правовідносини у сфері судово-експертної діяльності. Цими документами встановлюються порядок виклику експертів за кордон, гарантії захисту експертів, право на відшкодування експерту витрат на проїзд і перебування, право на оплату виконаної роботи тощо [6, с. 4].

Не можна обминути увагою і те, що між Міністерством юстиції України та Міністерством юстиції Азербайджану та Грузії укладено відповідну угоду (від 24 березня 1997 року) та договір (від 4 листопада 1996 року) про співробітництво в галузі судової експертизи. Цими документами передбачається проведення спільної наукової роботи з основних проблем судової експертизи, удосконалення наявних і створення нових методів і методик судової експертизи, обмін досвідом експертної практики. Формами співробітництва визначено такі напрямки діяльності, як обмін інформацією з науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок, нових навчальних, методичних і довідкових видань, проведення наукових конференцій, виставок у галузі криміналістики і

судової експертизи; координація наукової роботи з проблем судової експертизи у формі спільної розробки методів і методик судової експертизи, виконання наукових розробок за заявками однієї зі сторін; підготовка і підвищення кваліфікації кадрів; взаємне рецензування наукових розробок, експертних висновків; надання науково-методичної, консультативної, технічної роботи з питань наукової та експертної діяльності [6, с. 4].

Також у цих договорах зазначені: а) мета і предмет договорів (співробітництво в галузі наукової роботи з основними проблемами судової експертизи, удосконалення наявних і створення нових методів та методик судової експертизи, обмін досвідом експертної практики); б) форми співробітництва (обмін науковою інформацією, координація наукових досліджень, спільне навчання фахівців та обмін стажистами, взаємне рецензування наукових робіт та експертних висновків); в) конкретні суб'єкти, уповноважені міністерствами юстиції обох країн здійснювати науково-практичні зв'язки; г) питання фінансування витрат (у порядку взаємодопомоги) і використання мови (прийнятої для обох сторін).

Слід зазначити, що укладені угоди про співробітництво в галузі судових експертиз з відповідними міністерствами інших держав досить позитивно впливають на адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності. Це безумовно сприяє обміну інформацією у сфері науково-дослідних робіт, здійсненню заходів стосовно взаємного рецензування наукових розробок і експертних висновків, а також апробації методик судово-експертних досліджень, апаратно-технічних засобів, розроблених у судово-експертних установах.

Також слід зазначити, що не тільки Міністерство юстиції України, а й інші органи, зокрема Національної поліції, тісно взаємодіють із правоохоронними органами іноземних держав і міжнародними організаціями. Співробітництво органів внутрішніх справ України з правоохоронними органами іноземних держав та міжнародними організаціями залежно від характеру необхідних заходів здійснюється з метою: проведення заходів міжнародного співробітництва (зустрічей, переговорів, конференцій, семінарів тощо); удосконалення договірної бази співробітництва шляхом укладення міжнародних договорів міжвідомчого характеру з питань, які стосуються компетенції поліції України; отримання відомостей, одержаних унаслідок оперативно-розшукової діяльності чи обміну ними; здійснення на території іноземної держави процесуальних дій, можливих лише в межах надання правової допомоги.

За роки незалежності Україна напрацювала досить вагомий спектр різноманітних договорів і угод про співробітництво в галузі правової допомоги, які сприяють також і адміністративно-пра-

вовому регулюванню судово-експертної діяльності. Це вдало сприяє й обміну інформацією у сфері науково-дослідних робіт, апробації методик судово-експертних досліджень, апаратно-технічних засобів, розроблених у судово-експертних установах, тощо. Судово-експертна діяльність держави має відповідати національним принципам і міжнародним правовим і професійним стандартам. Висновок, складений експертами однієї держави, повинен мати силу докази для судів іншої держави. Експертам різних країн не можна бути ізольованими один від одного і від правоохоронних систем цих держав; вони повинні стати повноправними суб'єктами міжнародних правоохоронних відносин, разом реалізовувати потенціал національної судової експертизи, науки і техніки. В останні роки активізувалося міжнародне співробітництво в галузі судової експертизи.

Одним з таких напрямків є створення міжнародних судово-експертних мереж. Окремі напрями інтеграції передбачені в Законі України «Про судову експертизу». Україна підписала Угоду про Асоціацію з Європейським Союзом, тому юристів, що спеціалізуються в судовій експертології, цікавлять міжнародні організації в галузі судової експертизи. Зокрема, нещодавно створена Європейська асоціація судової експертизи, завдання якої включають застосування широкого спектру наук в правовій системі, досягнення яких можуть надавати допомогу в пошуку, зберіганні і аналізі доказів скоєних злочинів. Європейська мережа судово-експертних установ (ENFSI) існує з 1995 року. У її складі налічується 53 експертні установи, 41 з яких знаходяться в державах-членах Євросоюзу (ЄС) – найбільша у світі об'єднана організація судово-експертних установ, що отримала міжнародне визнання [10].

ENFSI – мережа судово-експертних установ в Європі. Її стратегія полягає в тому, щоб розробляти методичні рекомендації, координувати науково-дослідні роботи по виконанню експертиз. Судова експертиза – ефективний засіб вивчення інформації, дослідження і розробка профілактичних пропозицій. Завдання ENFSI – забезпечувати потреби країн-членів ЄС в галузі судової експертизи новітніх досягнень науки і техніки, забезпечувати оперативне керівництво науковими дослідженнями і подальше вдосконалення судової експертизи в Європі. Для вирішення цього завдання створені 16 експертних робочих груп (з огляду місця скоєння злочину, з цифрових зображень, з наркотиків і так далі), які займаються розробкою стандартизованих методик на основі професійних знань, різних технологій і науки. Впровадження їх результатів в практику і складає суть діяльності ENFSI.

Основними перспективними напрямками підвищення ефективності судової експертизи є: 1) методично обґрунтоване застосування широ-

кого кола різних наукових дисциплін; 2) нові розробки у сфері технологій, такі як ДНК-аналіз, зміна ролі і значущості судової експертизи при проведенні розслідування злочинів (об'єм експертного навантаження збільшився удвічі впродовж останніх п'яти років); 3) цифрові технології і реконструкція місця скоєння злочину забезпечують можливість послідовної ступеневої фіксації результатів огляду при реконструкції місць вчинення злочинів і аварій.

Міжнародний тероризм, транснаціональний характер злочинності вимагають постійного вдосконалення методів експертних досліджень, використання цих стандартів на практиці держав. Потрібна співпраця між різними європейськими експертними інститутами. Останніми роками розслідування злочинів усе більш залежить від експертної науки. Збільшення кількості тяжких міжнародних злочинів вимагає тіснішої співпраці між країнами. Саме тому дуже важливо, щоб кожній країні були доступні методи експертних досліджень, які застосовуються в інших країнах. Співпраця у рамках цього проекту поширюватиметься, передусім, на ті галузі, в яких бракує розуміння, де необхідно застосовувати порівняльний метод, де саме необхідне дослідження.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про судову експертизу» методики проведення судових експертиз (крім судово-медичних та судово-психіатричних) підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України [3]. Впровадження систем управління якістю у діяльність судово-експертних установ держав світу відбувається шляхом їх акредитації відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO/IEC 17025/2005 General requirements for the competence of testing and calibration laboratories [13], який гармонізовано в Україні як ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій» [13]. Акредитація судово-експертних лабораторій на основі узгоджених на міжнародному рівні принципів та процедур – найважливіший етап створення атмосфери взаємної довіри. Головні цілі міжнародної акредитації в сфері судової експертизи – забезпечення визнання судових висновків вітчизняних судових експертів на міжнародному рівні шляхом підтвердження їх компетенції.

Як приклад можна привести акредитацію згідно цього міжнародного стандарту Київського науково-дослідного інституту судових експертиз (Київського НДІСЕ). Підготовка до акредитації передбачала роботу з приведення методичного забезпечення судово-експертної діяльності Інституту відповідно до вимог стандартів систем управління якістю. У рамках проведення підготовчих робіт до акредитації за ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 було

проведено інформаційний пошук, за результатами якого не було встановлено наявності нормативних документів, які б визначали уніфіковані зміст та структуру задокументованої методики експертного дослідження. У зв'язку із зазначеним, Інститутом за підтримки Науково-консультативної методичної ради з проблем судової експертизи (далі – НКМР) при Міністерстві юстиції України було ініційовано проведення науково-дослідної роботи (далі – НДР) «Розробка змісту та структури експертних методик відповідно до вимог міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні» у 2010-2012 роках, під час якої було актуалізовано поняття експертної методики, структуру експертної методики; вперше було визначено поняття методики як нормативного видання (документу), поняття експертної методики як документа, структуру експертної методики як нормативного видання. На усіх етапах проведення НДР аналізувалися науково-методична спадщина у галузі загальної теорії судової експертології, сучасний практичний досвід проведення судових експертиз (у т.ч. міжнародний) з наступним синтезуванням отриманих результатів аналізу з урахуванням вимог (особливостей) міжнародних стандартів систем управління якістю, гармонізованих в Україні [9].

Результати НДР «Розробка змісту та структури експертних методик відповідно до вимог міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні» пройшли апробацію та впровадження в практичну діяльність державних судово-експертних установ та у 2014 році були рекомендовані Координаційною радою з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України для врахування під час розробки методик проведення судових експертиз. У 2013 році Інститут був акредитований Національним агентством з акредитації України (далі – НААУ) відповідно до вимог зазначеного вище міжнародного стандарту, адаптованого в Україні, а саме ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 на проведення досліджень наркотичних засобів. У подальшому зазначена сфера акредитації була розширена та станом на сьогодні включає понад 10 видів експертних досліджень (Атестат НААУ про акредитацію № 2Н1141 від 28.01.2015).

Наступним кроком в удосконаленні методичного забезпечення став вибір напрямку актуалізації одного з видів судових експертиз, яким є одна з найдавніших та найбільш методично забезпечених – судово-трасологічна експертиза. У 2013 році Інститутом за підтримки НКМР при Міністерстві юстиції України було ініційовано проведення у 2014–2015 роках НДР «Удосконалення загальної та окремих методик судової трасологічної експертизи», за результатами якої, на цей час, актуалізовано класифікацію трасологічних експертиз.

Вважаємо, що у зв'язку з удосконаленням методичного забезпечення судово-експертної діяльності у відповідності до міжнародних стандартів відбудеться сплеск оновлення наукових знань в загальній теорії судової експертології та в конкретних видах судової експертизи. Одним з таких напрямків є створення міжнародних судово-експертних мереж.

Висновки. Розширення кола застосування судово-експертної діяльності і активна співпраця значної кількості юридичних і фізичних осіб, вимагає прискорення розвитку судово-експертного права і узагальнення вже набутих нею як теоретичних, так і практичних результатів. Невід'ємною складовою цього процесу є і розробка механізму поступової гармонізації норм вітчизняного судово-експертного права, відповідно до міжнародних вимог, зокрема, законодавства країн ЄС. На першому етапі цієї роботи вітчизняна законодавча база потребує суттєвого вдосконалення, усунення суперечливості, забезпечення стабільності прийнятих норм, особливо фінансового законодавства, та створення тим самим більш сприятливих умов для розвитку судово-експертних установ.

Судово-експертна діяльність держави має відповідати національним принципам і міжнародним правовим і професійним стандартам. Експертам різних країн не можна бути ізольованими один від одного і від правоохоронних систем цих держав. Вони повинні стати повноправними суб'єктами міжнародних правоохоронних відносин, разом реалізовувати потенціал національної судової експертизи, науки і техніки. В останні роки активізувалося міжнародне співробітництво в галузі судової експертизи. Імплементация міжнародно-правових стандартів в національну практику судової експертизи в Україні проходить не лише шляхом удосконалення національних правових норм, а і у зв'язку з тим, що існує багато злочинів міжнародного характеру, при розслідуванні яких необхідно проводити судові експертизи багатьма спеціалістами в різних галузях судової експертизи. У сфері розслідувань таких міжнародних правопорушень взаємодія і співпраця держав регулюється як нормами національного законодавства, так і міжнародними договорами та угодами. Це стосується і судової експертизи,

як однієї з форм застосування спеціальних знань у кримінальному судочинстві.

Література

1. Конвенція ООН против коррупции, принята резолюцией 58/4 Генеральной Ассамблеи ООН от 31 октября 2003 г. URL : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/corruptio.shtml.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
4. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26 грудня 2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0001-13>.
5. Про затвердження Порядку ведення державного Реєстру атестованих судових експертів : наказ Міністерства юстиції України від 29 березня 2012 р. № 492/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12>.
6. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. Експертизи в Україні / [Гончаренко В.Г., Демський Е.Ф., Джужа О.М., Кондратьев Я.Ю. та ін.] ; під ред. Ковальського В.С. 2002. № 6. К. : Юрінком Інтер. 448 с.
7. Експертизи у судовій практиці: науково-практичний посібник для суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів / за заг. ред. В.Г. Гончаренка. К. : Юрінком Інтер. 2005. 387 с.
8. Матвеевський О. В. Міжнародно-правове забезпечення судових експертиз: постановка питання. *Митна справа*. 2013. № 6 (90). С. 51-57.
9. Розробка змісту та структури експертних методик відповідно до вимог міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні: звіт про НДР (заключний) / Міністерство юстиції України, КНДІСЕ ; кер. О.Г. Рувін, викон.: А.О. Полтавський, М.Є. Бондар та ін. К., 2012. 75 с.
10. Хазиев Ш. Н. О Европейской сети судебно-экспертных учреждений. *Адвокат*. 2005. № 8. С. 14-19.
11. Юрчишин В. Д. Сотрудничество государств и международных организаций в сфере судебной экспертизы. URL: <http://kraspubl.ru/content/view/241/36>.
12. Яллог проти Німеччини: рішення Європейського суду з прав людини від 11 липня 2006 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/SO2742>.
13. ISO/IEC 17025/2006. General requirements for the competence of testing and calibration laboratories. URL: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=39883.

Анотація

Матвеевський О. В., Бабін Б. В. Міжнародно-правові стандарти судової експертизи та їх національна реалізація. – Стаття.

У статті досліджено форми та механізми втілення міжнародних правових регуляторів у механізми правового забезпечення національної практики судових експертиз. Визначено форми залучення норм міжнародного права у регулювання відносин у сфері судової експертизи в Україні, визначено перспективи розвитку відповідних правових інститутів.

Ключові слова: злочини міжнародного характеру, міжнародні злочини, співробітництво у розслідуванні злочинів, судова експертиза, міжнародне експертне співробітництво.

Аннотация

Матвеевский О. В., Бабин Б. В. Международно-правовые стандарты судебной экспертизы и их национальная реализация. – Статья.

В статье исследованы формы и механизмы реализации международных правовых регуляторов в механизмы правового обеспечения национальной практики

судебных экспертиз. Определены формы привлечения норм международного права в регулировании отношений в сфере судебной экспертизы в Украине, определены перспективы развития соответствующих правовых институтов.

Ключевые слова: преступления международного характера, международные преступления, сотрудничество в расследовании преступлений, судебная экспертиза, международное экспертное сотрудничество.

Summary

Matvieievskiy O. V., Babin B. V. International legal standards for the forensic examination and their national realisation. – Article.

The article explores the forms and mechanisms of implementation of international legal regulators in the mechanisms of legal support of the national practice of judicial expertise. Forms of involvement of international law norms in regulation of relations in the field of judicial expertise in Ukraine are determined, prospects of development of relevant legal institutions are determined.

Key words: crimes of an international nature, international crimes, cooperation in the investigation of crimes, forensic expertise, international expert cooperation.